

**R. P. Georgii De Rhodes Avenionensis, È Societate Iesv,
Philosophia Peripatetica, Ad Veram Aristotelis Mentem**

Rhodes, Georges de

Lvgdvni, 1671

II. De potentia augmentatiua.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95638)

Quæst. II. Sect. vnic. de Potentia nutritiua. 445

aliam agens, non potest producere temperamen-
tum, nisi quale in se habet: sed illud temperamen-
tum, quamvis non expellat animam ab illa parte,
cui est connaturale, certè ab ea parte, cui non est
connaturale, animam expellit: v. g. non potest
anima manere in carne, in qua erunt dispositiones
ossis; nec manere in osse, ubi erunt dispositiones
carnis.

QVÆSTIO II.

De potentia augmentatiua.

Coacta & focia est potentia nutritiua alia illa
potentia vitalis, quæ dicitur augmentatiua, &
vix ab illa differt, nisi quod nutritiua dicitur, quatenus
conuertit substantiam alimenti in substan-
tiam viuientis, & illam vnit substantiæ iam vi-
uenti; dicitur verò augmentatiua, quatenus
quantitatem alimenti vnit substantiæ viuientis:
quæ duo, vt vides, separari naturaliter nullo mo-
do possunt. Vnde patet, augmentationem rectè
definiri motum à minori quantitate ad maio-
rem quantitatem; terminus enim à quo augmenta-
tionis est minor quantitas; terminus ad quem est
maior quantitas, siue illa sit maior quantitate de-
perdita per actionem caloris, siue sit minor. Est au-
tem augmentatio actio à nutritione distincta, cum
terminum habeat distinctum; & potentia augmen-
tatiua distinguitur à nutritiua eo modo, quo distin-
guuntur inter se potentia animæ, formaliter videli-
cet, non realiter. Vnum ergo est, quod occasione
augmenti viuientium commodè quæri hoc loco po-
test de maximo & minimo rerum viuientium, imò
& omnium rerum naturalium, quod ad hunc lo-
cum hactenus distuli.

SECTIO VNICA.

De maximo, & minimo rerum naturalium, præsertim viuientium.

Certum est primò, terminum magnitudinis &
paruitatis communiter assignari solere dupli-
cem; alter enim dicitur intrinsecus, alter extrinsecus.
Terminus intrinsecus paruitatis appellatur mi-
nimum quod sic; & est illa quantitas sub qua po-
test res aliqua conservari, & sub minori non po-
test. Terminus extrinsecus paruitatis appellatur ma-
ximum quod non; & est illa quantitas sub qua res
non potest conservari, propter nimiam paruitatem;
& sub quavis maiori potest. Appellatur autem ma-
ximum quod non, quia inter quantitates, in quibus
conservari res illa potest, illa est maxima; nam
sub quavis minori reuera conservatur. Similiter ver-
sus magnitudinem duo sunt termini: intrinsecus
appellatur maximum quod sic; & est illa quantitas
maxima, in qua res potest conservari, & non po-
test in maiori, propter nimiam magnitudinem.
Terminus extrinsecus magnitudinis appellatur mi-
nimum quod non, quia inter quantitates in qui-
bus non potest conservari propter magnitudinem,
illa est minima, cum sub qualibet minori possit
conservari. Maximum quod sic, & minimum quod
sic, appellantur termini intrinseci, quia cum illis
res conservatur. At verò minimum quod non, &
maximum quod non, appellantur termini extrin-
seci, quia cum illis res non conservatur.

Certum est secundo, quod in quavis specie de
R. P. de Rhodes curs. Philosoph.

A facto datur corpus aliquod maximum omnium alio-
rum, & similiter aliquod corpus omnium mini-
mum: nam in specie hominis v. g. datur homo re-
liquis omnibus maior, vel positivè, qui scilicet
omnes excedat; vel negativè, quo nullus sit maior.
Solum ergo est dubium, vtrum res corporeæ naturâ
suâ postulent certum aliquem terminum paruitatis
& magnitudinis; id est vtrum detur aliqua quanti-
tas adeo parua, vt sub minori forma existere non
possit; aliqua ita magna, vt non possit existere sub
maiori: hoc autem quæritur primò de rebus viuen-
tibus: secundò de inanimatis, tum substantiis, tum
accidentibus.

Sensus
quæstio-
nis.

S. I.

Vtrum in rebus viuentibus detur maximum & minimum.

Dico primò, corpora viuentia postulare semper
ex natura sua certum terminum magnitudinis
& paruitatis, vt naturaliter conseruentur. Ita docent
cum Aristotele omnes Philosophi.

Conclusio
affirmati-
ua.

Ratio autem manifesta est. Nullum est viuens,
quod habere non debeat corpus organicum, in
quo videlicet varia sint instrumenta, quibus exer-
ceat suas operationes: manus v. g. pedes, & alia hu-
iusmodi organa esse nequeunt sine certa quantita-
te; nam si pedes magnitudine sua æquarent mon-
tem, non posset homo facile moueri, nec si parui
essent vt formica. Et sanè cum experientiâ certum
sit, non fuisse vllum vnquam hominem mole sua
æqualem monti, vel paruam vt formicam, certò
colligitur requiri ab anima humana certam ali-
quam, & determinatam quantitatem, ultra vel in-
fra quam stare nequeat; quia scilicet cum anima
perfectissima forma sit, exigit etiam dispositiones
perfectissimas, atque adeo determinatas.

Dico secundo, viuentia in statu naturalis dispo-
sitionis terminari intrinsecè, tum quoad magnitu-
dinem, tum quoad paruitatem; in statu verò præ-
ternaturalis dispositionis habere terminum tantum
extrinsecum magnitudinis & paruitatis.

An sint
termini in-
trinseci.

Ratio est, quia viuens considerari primò potest
in statu naturalis dispositionis, quando habet id
quod exigit iuxta suam naturam: secundo in statu
præternaturali, & via corruptionis, quando scili-
cet iam incipit disponi ad corruptionem. Si consi-
deretur priori modo, terminatur quoad magnitu-
dinem per maximum quod sic, ita vt sit verum di-
cere, Potest viuens naturaliter conservari sub hac
quantitate, & sub quacunque maiori non potest. Quo-
ad paruitatem verò terminatur per minimum quod
sic, ita vt sit verum dicere, In hac quantitate mini-
ma potest esse viuens iuxta exigentiam suæ naturæ,
& sub minori non potest; potentia enim augmentati-
ua viuientis est determinata, neque agere potest in
infinitum: ergo augmentum à tali potentia est de-
terminatum intrinsecè. Si autem consideretur vi-
uens modo posteriori, terminatur sine dubio per
minimum quod non; ita vt sit verum dicere, In li-
hac quantitate non potest viuens conservari propter
nimiam magnitudinem, & in minori potest. Alioqui
si mortuæ vespæ caro viuientis intumesceret, deberet
definire statim illud viuens per vltimum sui esse.
Imò si viuens illud habens maximum quod sic, su-
meret alimentum, conuerteret illud sine dubio in
propriam substantiam: ergo non haberet maximum.

In via na-
turali.

In via præ-
ternaturali.

Obiicitur primò. Ponatur quod terminus parui-
tatis in homine est quantitas bipedalis: sic argui po-
test. Omne agens naturale prius agit in propinquū,
quàm agat in remotum: ergo cum illa quantitas
P p bipedalis

Prima ob-
iectio.

bipedalis sit diuisibilis in partem priorem, & posteriorem, agens naturale quod disposuit illam materiam ad introductionem formæ hominis, prius disposuit partem sibi propinquam, quam partem distantem: ergo prius debuit introduci forma viuentis in illam partem prius dispositam, quam in aliam magis distantem, atque aded quantitas bipedalis non est minima, in qua esse potest forma viuentis: ergo viuentia nullum habent minimum quoad paruitatem.

Respondeo vnam ex dispositionibus necessariis ad formam viuentis esse quantitatem sufficientem, vt esse possint organa requisita ad operationes viuentis: donec igitur qualitates quæ disponunt materiam ad formam viuentis, totam illam quantitatem disposuerint, non est vltima dispositio ad formam viuentis requisita.

Instabis. Agens prius introducit vltimam dispositionem in primum pedem, quam in secundum: primus ille pes non habet formam priorem, quæ non potest esse cum dispositionibus alterius formæ, neque habet formam viuentis: ergo tunc nullam habet formam.

Respondeo posse formam priorem manere in materia cum dispositionibus alterius formæ, si ex defectu alicuius circumstantiæ forma hæc introduci non possit in materiam; quia cum forma non expellatur nisi per introductionem alterius, necessarid manet in materia donec altera introducat, quæcumque tandem dispositiones sint in illa materia.

Secunda obiectio.

Obiicitur secundò. Si viuentia postulant certum terminum magnitudinis, ponamus aliquod viuens constitutum in eo termino; tunc illud sumat alimentum, eoque nutriatur; tunc noua pars produceretur: ergo quantitas illa non erat maxima.

Respondeo viuens illud, quod haberet terminum magnitudinis, posse tamen conuertere alimentum, quia inciperet iam esse in statu præternaturali, & in via corruptionis. Dixi autem hominem in eo statu habere terminum extrinsecum magnitudinis & paruitatis, non terminum intrinsecum.

S. II.

Utrum in substantiis non viuentibus detur maximum & minimum.

Conclusio de termino magnitudinis.

Dico tertid, nullam substantiam inanimatam simplicem aut mixtam habere vllum certum terminum magnitudinis, sed existere posse sub qualibet maiore quantitate.

Ratio est, quia non viuentia nullis egent organis ad suas operationes: ergo nulla est ratio cur dicantur habere terminos suæ magnitudinis. Imò experientia docet, ignem, quod est maior, eò etiam esse fortiozem; contra quam cernimus accidere viuentibus. Et sanè si daretur ignis aliquis maximus, & in eum stупpa coniceretur, deberet illam necessarid exurere: ergo fieret maior maximo. A priori ergo ratio est, quia elementa & mixta inanimata non ided magnam informant materiam, quia hoc exigunt, sed quia vel deficit, vel abundat materia, vel quia imperfecta est vis generatiua; quod etiam patet, quia earum formæ cum aliis continuantur, & crescent per iuxtapositionem, ita vt si adderentur plura & plura, possent semper crescere.

Terminus paruitatis.

Dico quartò, substantias inanimatas ex natura sua nullum exigere terminum paruitatis, sed in absentia contrariorum conseruari posse in quauis quantitate minori & minori.

Ratio est, quia si haberent formæ inanimatæ terminum aliquem paruitatis, sequeretur posse aliquam

A materiam spoliari omni formâ. Diuidatur enim illud minimum, tunc forma non manebit sub qualibet parte, neque alia introducetur, quæ similiter esset sub quantitate minori minimâ: ergo erit materia sine vlla formâ. Deinde formæ non viuentes non exigunt corpus organicum, & in infinitum sunt diuisibiles, respondentque partibus materiæ per diuersas partes: sed partes materiæ in infinitum detrahi possunt: ergo & partes formæ.

Eademque prorsus est ratio qualitatum, quæ secundum naturam suam consideratæ & non prout sunt dispositiones subiecti, nullum habent terminum intensiōis & remissionis, sed in infinitum diuidi possunt. Sicut enim se habet quantitas ad suas partes quoad extensionem, ita & qualitas quoad partes suas graduales quoad intensiōem: sed quantitas crescere potest sine termino; nam qualibet data potest illi fieri additio & diminutio, saluâ naturâ quantitatis: ergo & qualitati fieri potest additio & diminutio.

Obiicitur primò. Forma corporis inanimati finita est: ergo habet vim informatiuam limitatam & determinatam: ergo non potest informare nisi certam & limitatam materiam. Deinde vnumquodque est propter suam operationem: sed res non viuens operari non potest sub quacunque paruitate: ergo neque sub ea potest existere.

Denique substantia corporea, v. g. ignis, non minus exigit determinatam quantitatem, quam determinatum gradum caloris & siccitatis, sed exigit gradum determinatum caloris & siccitatis: ergo exigit etiam quantitatem determinatam.

Respondeo verum esse, quod forma finita corporis inanimati non potest informare materiam infinitam. Si ergo daretur materia infinita, illa deberet informati à forma eodem modo entitatiue infinita. Cum ergo dicitur quod forma corporis inanimati finitam habet vim informandi, si sensus sit, quod forma finita informare non potest materiam infinitam, licet possit informare semper maiorem, & maiorem, concedo: si verò sensus sit, quod potest informare certam materiam, & non maiorem, nego; quia potest semper informare maiorem & maiorem, sicut ipsa esse semper potest maior, & maior syncategorematicè. Deinde nego vllam determinatam quantitatem requiri, vt ignis possit exercere suas operationes, si non impediatur à contrario; quælibet enim particula ignis apta est calefacere, & ascendere sursum. Denique ignis ided exigit determinatum gradum caloris, quia ille calor vt octo est causa productiua ignis, & eius proprietas. Quantitas autem certa neque causa est, neque proprietas substantiæ vllius inanimatæ.

Obiicitur secundò. Qualitas existere non potest sub eo gradu, in quo non potest operari, sed non potest operari sub qualibet intensiōe, aliqui lumen ageret in infinitum: ergo neque potest esse sub qualibet intensiōe. Deinde accidentia dicunt ordinem ad subiectum, sed subiectum habet potentiam receptiuam finitam: ergo calor, v. g. postulat secundum se gradum certum & determinatum: ergo intendi non potest in infinitum.

Respondeo, posse qualitatem existere sub eo gradu, in quo propter imbecillitatem non potest operari; nam vnumquodque propter suam est operationem, modò tamen existat in aliqua certa perfectione. Subiectum quodlibet habet potentiam receptiuam finitam in ordine ad sui conseruationem, potentia verò receptiua, quæ non dicit ordinem ad conseruationem subiecti, non est determinata, sed recipere potest plura semper & plura.

QUESTIO